

Kehyskuntaverkoston muodostuminen

Tausta nykyisen kehyskuntaverkoston muodostumiselle

Kehyskuntaverkoston kuuluu tällä hetkellä 28 kuntaa 7 suurelta kaupunkiseudulta.

Vuoden 2013 kuntarakennelaisissa (voimaan 1.7.2013) asetettiin kuntaliitoksiin tähtäävä selvitysvelvollisuus niille Tampereen, Oulun, Turun, Jyväskylän, Lahden ja Kuopion työssäkäyntialueella sijaitseville kunnille, joista vähintään 35 prosenttia kävi työssä keskuskunnan alueella (*työssäkäyntiperuste*).

Lain mukaan kunnalla oli selvitysvelvollisuus myös *yhdyskuntarakennepöytäkirjalla*, jos kunnan tai siihen rajoittuvan kunnan yhtenäinen keskustaajama ulottui kunnan rajan yli tai keskustaajamaan kytkeytyvä lähitaajama ulottui kunnan rajan yli, taikka jos toisen kunnan keskustaajaman kasvupaine kohdistui merkittävästi kunnan alueella sijaitsevaan lähitaajamaan.

Jos kunnat työssäkäyntiperusteen tai yhdyskuntarakennepöytäkirjan perusteella muodostivat yhtenäisen alueen, niiden oli selvitettävä kuntien yhdistymistä yhdessä.

Kuntarakennelain valmistelun ja voimaantulon myötä Tampereen seudulla havahduttiin tarpeeseen vaikuttaa kehyskuntien kannalta keskeisiin edunvalvonnallisiin kysymyksiin. Tampereen kaupunkiseudun kehyskuntien aloitteesta ryhdyttiin valmistelemaan valtakunnallisen kehyskuntaverkoston perustamista. Tiedustelu kiinnostuksesta osallistua verkoston perustamiseen lähetettiin pääkaupunkiseudun, Oulun, Turun, Jyväskylän, Lahden ja Kuopion. Näistä vain pääkaupunkiseudun nk. Kuuma – kunnat ilmoittivat jäävänsä verkoston perustamisen ulkopuolelle.

Verkoston perustamiskokous pidettiin Kuntaliitossa 8.5.2015. Kehyskuntaverkoston liittyi tuolloin 26 kuntaa. Tampereen kehyskunnat: Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti, Ylöjärvi - Turun kehyskunnat: Aura, Kaarina, Lieto, Naantali, Raisio, Rusko - Oulun kehyskunnat: Ii, Kempele, Liminka, Muhos, Tyrnävä - Jyväskylän kehyskunnat: Laukaa, Muurame - Kuopion kehyskunnat: Leppävirta, Siilinjärvi - Lahden kehyskunnat: Asikkala, Heinola, Hollola, Orimattila.

Vuoden 2018 alussa Joensuun kaupunkiseudun kehyskunnat Kontiolahti ja Liperi liittyivät uusina jäseninä verkostoon. Kehyskuntaverkoston työvaliokunta totesi tuolloin, että Joensuun kaupunkiseudun kehyskunnat ovat samankaltaisia sekä **toiminnallisuudeltaan** (työssäkäynti) että **fyysiseltä rakenteeltaan** (yhdyskuntarakenne) verkostossa jo mukana olevien kehyskuntien kanssa ja voivat jakaa verkoston **yhteiset edunvalvonnalliset tavoitteet**. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että kaupunkiseudun kaikki kehyskunnat liittyvät samaan aikaan ja osoittavat näin omaavansa **vahvan intressin koko kaupunkiseudun kehittämiseen**.

Toimintamalli uusien jäsenkuntien ottamiseksi mukaan kehyskuntaverkostoon

Kehyskuntaverkosto on herättänyt kiinnostusta joissakin verkostoon tällä hetkellä kuulumattomissa kunnissa. Verkostossa on pohdittu kehyskunnan olemusta ja sitä, millaisin kriteerein uusia jäseniä voidaan ottaa mukaan.

Verkoston tehtävänä on toimia jäsentensä ennakoivana edunvalvojana sekä kirkastaa kehyskuntien roolia ja merkitystä niin alueellisella kuin kansallisallakin tasolla. Yhteisen edunvalvonnan mahdollistamiseksi verkostossa mukana olevilta kunnilta edellytetään riittävää samankaltaisuutta.

Verkoston tavoitteena on myös luoda ja lisätä kansallista kilpailukykyä ja hyvinvointia kaupunkiseutujen yhteistyötä vahvistamalla, joten verkoston kuntien on oltava sitoutuneita koko kaupunkiseudun kehittämiseen.

Uudelta, verkostoon mukaan haluavalta kunnalta toivotaan perustelua esitystä siitä, miksi kunnan tulisi kuulua kehyskuntaverkostoon.

Kehyskuntaverkoston työvaliokunta harkitsee esitysten perusteella tapauskohtaisesti täyttääkö jäsenyyttä hakeva kunta seuraavat kehyskunnan kriteerit.

Kehyskuntaverkostoon voi kuulua kunta, joka on

1. ison keskuksen naapurikunta.
2. kiinteä osa (toiminnallinen ja rakenteellinen) omaa kaupunkiseutuaan.
3. Kunta, jolla on vahva intressi koko kaupunkiseudun kehittämiseen.
4. Kunta, jolla on yhteiset edunvalvontatavoitteet kehyskuntaverkostoon kuuluvien muiden kuntien kanssa.
5. Kunta, joka on vetovoimainen ja aktiivinen toimija omalla kaupunkiseudullaan.

Kunta voidaan hyväksyä mukaan verkostoon, jos se todetaan luonteeltaan ja ominaisuuksiltaan riittävän samankaltaiseksi verkostossa jo mukana olevien kehyskuntien kanssa.

Kehyskuntaverkoston työvaliokunta harkitsee esitysten perusteella tapauskohtaisesti täyttääkö jäsenyyttä hakeva kunta edellä esitetyt kehyskunnan kriteerit ja laatii siitä kehyskuntaverkostolle perustellun esityksen.

Verkosto hyväksyy tai hylkää työvaliokunnan perustellun esityksen.

Tarvittaessa äänestetään, kullakin jäsenkunnalla on yksi ääni, äänestystulos hyväksytään jos äänestämässä on yli puolet verkoston jäsenkunnista, äänten mennessä tasan pj:n ääni ratkaisee. Äänestys voidaan suorittaa tarvittaessa myös sähköisesti esim. Webropol -kyselynä.